

Screening rakoviny plic absolvovalo od jeho spuštění téměř 30 tisíc klientů VZP, jen vloni to bylo 14 tisíc

28.7.2026 - Viktorie Plíková | Všeobecná zdravotní pojišťovna ČR

Kouření je nadále spojeno se zbytečným umíráním tisíců lidí ročně. K záchraně života může pomoci včasná diagnóza, což je i cílem programu časného zachytu rakoviny plic. Ten již absolvovalo od jeho spuštění v roce 2022 na 30 tisíc klientů Všeobecné zdravotní pojišťovny. Rizikový nález s podezřením na zhoubný nádor byl odhalen u 631 osob. Zájem o screening má setrvalý nárůst. V prvním roce jeho fungování se do něj zapojilo skoro 4000 klientů, vloni už to byl téměř čtyřnásobek.

Program časného zachytu karcinomu plic je určen osobám s vysokým rizikem vzniku tohoto onemocnění. Jedná se o současné i bývalé silné kuřáky ve věku 55 až 74 let, kteří dlouhodobě kouřili minimálně 20 cigaret denně po dobu alespoň 20 let. Do programu jsou zařazováni lidé, kteří dosud nejsou léčeni ani pravidelně sledováni pro žádné plicní onemocnění.

Od zahájení projektu v roce 2022 do konce prvního kvartálu letošního roku oslovili praktičtí lékaři a pneumologové celkem **43 735 klientů VZP**. Se zařazením do screeningového programu souhlasilo **29 278** z nich. Rizikový nález byl zaznamenán u **631 klientů**. Jen v prvním čtvrtletí letošního roku u 66 osob. Nejvíce případů pak připadalo na věkové skupiny 70–74 let (190) a 65–69 let (186). V obou těchto kategoriích došlo navíc k výraznému nárůstu mezi lety 2024 a 2025.

Z hlediska pohlaví se rizikové nálezy častěji vyskytují u mužů než u žen. Samotný rizikový nález však ještě neznamená potvrzení onkologického onemocnění – jeho přítomnost může potvrdit nebo vyloučit až následné odborné vyšetření.

„Pro VZP je velmi pozitivní, že s účastí v tomto screeningovém programu souhlasí stále více jejích klientů. Právě zachyt rakoviny plic v časných stádiích onemocnění může pomoci zachránit životy. Věřím, že i nadále poroste zájem nejen o screening rakoviny plic, ale o screeningové programy obecně,“ uvedl **Miroslav Janků**, náměstek ředitele VZP ČR pro zdravotní péči.

Více se do programu zapojili muži (17 779) než ženy (11 499). Nejvyšší účast na programu časného zachytu karcinomu plic byla v Praze (6678 klientů), Středočeském kraji (3991) a Ústeckém kraji (3930).

Do programu může pacienta zapojit jeho registrující praktický lékař. Ten posoudí anamnézu a pacienta pošle ke specialistovi – pneumologovi. Ten provede fyzikální vyšetření, testy plicních funkcí a doporučí nízkodávkové CT (LDCT) vyšetření na akreditovaném radiologickém pracovišti. Vše probíhá bezplatně a je hrazeno z veřejného zdravotního pojištění.

Praktický lékař nejprve vyhodnotí rizikový profil pacienta. Pokud spadá do cílové skupiny, je odeslán ke specializovanému pneumologovi, který provede základní fyzikální a funkční plicní vyšetření. Klíčovým krokem je následné nízkodávkové CT (LDCT) vyšetření, které umožňuje zachytit karcinom plic v raném stádiu – často ještě předtím, než se projeví symptomy.

Největší riziko - kouření

Rakovina plic patří celosvětově mezi nejrozšířenější nádorová onemocnění. Častěji postihuje muže, u kterých představuje nejčastější příčinu úmrtí na zhoubné nádory. Nejvíce ohroženi jsou kuřáci, protože kouření cigaret několikanásobně zvyšuje riziko vzniku tohoto onemocnění. Současní nebo bývalí kuřáci tvoří až 90 % pacientů s rakovinou plic. Zvýšené riziko přináší rovněž pasivní kouření, tedy pobyt nekuřáků v prostředí znečištěném tabákovým kouřem. Obzvláště zranitelné jsou v tomto směru děti vyrůstající v domácnostech kuřáků.

Důležitý je také fakt, že dochází k alarmujícímu nárůstu užívání elektronických cigaret mezi dětmi a mladými lidmi, přičemž v mnoha zemích míra užívání převyšuje užívání dospělými. V současné době 88 zemí nemá stanovený minimální věk, od kterého lze elektronické cigarety koupit, a 74 zemí nemá pro tyto škodlivé produkty zavedeny žádné předpisy.

Prevence jako cesta k delšímu životu

Program časného zachytu karcinomu plic je jedním z klíčových nástrojů prevence, jehož cílem je zachytit onemocnění ve fázi, kdy je léčba ještě efektivní. Zapojení do screeningu je snadné, bezplatné a hrazené ze systému veřejného zdravotního pojištění.

Viktorie Plívová

tisková mluvčí

<https://www.vzp.cz/o-nas/aktuality/screening-rakoviny-plic-absolvovalo-od-jeho-spusteni-temer-30-tisi-c-klientu-vzp-jen-vloni-to-bylo-14-tisic>